

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 17. decembra 1903.

Štev. 51.

Vabilo k naročbi.

Kdor le količkaj zasleduje javno življenje, spoznati mora, kako važni so zlasti v naših razburkanih časih dobri časniki, ki se vojskujejo zoper mnoge laži, katere trosijo nasprotniki naše cerkve in našega národa vedno bolj drzno med ljudstvo, — se neustrašeno potegujejo za resnico in ljudstva teptane pravice! — Pri nas na slovenskem Korosškem liberalni nemškutarski nasprotniki, katerim so na razpolago mnogi pripomočki, ljudstvu na vse mogoče načine vsiljujejo liberalne nemške časnike in žalostno, slovenski pisano pokveko „Štajerca“. S tem hočejo Slovincem, zlasti slovenskemu kmetu, vzeti stari svetinji, kateri spoštovati so nas učili predniki naši, vero in pa národnost!

Da krivi nauki, ki se po nasprotnikih trosijo med ljudstvo, Slovincem ne prinesó sreče in boljših dnij, to nas uči vsakdanja skušnja. Zoper sovražno rovanje proti nam pa se moramo braniti z razširjanjem dobrih časnikov! Zato ob bližajočem se novem letu pozivljamo vse svoje rojake, vse, ki so si še ohranili le nekoliko ljubezni do slovenskega národa, do mile domače govorice: **Razširjajte in podpirajte „Mir“!** Pridobivajte „Mir“-u novih odjemalcev, naročnikov ter bralcev; marljivo mu dopisujte, privabite mu vedno več novih prijateljev in podpornikov, zahtevajte „Mir“ po gestilnah, kamor zahajate! Če v tem oziru vsakdo stori svojo dolžnost, mora se utrditi moč dobrih, omejiti vpliv slabih časnikov!

Naročnina, ki stane za celo leto **4 krone**, za pol leta **2 kroni**, naj se blagovoli pošiljati naprej. Pri naročilih naj se naznanja, je li kdo star ali nov naročnik.

Na delo torej znova, vedno zvesti geslu: Vse za vero, dom in cesarja!

Uredništvo in upravništvo „Mir“-a.

Lepa slovenska zmaga!

Pri občinskih volitvah v Grebinju so Slovenci prodrli na celi črti!

Kakor je ob svojem času Jeremija nad jeruzalemskimi razvalinami pretakal solze, ravno tako se od dné 7. decembra dozda mogočni nemčurski kričachi v Grebinju vijejo vsled strašnega poraza, katerega so jim pripravili slovenski kmetje. Ta dan se je pokazala resnica pregovora: „Sloga jači, nesloga tlači“. Čeravno je bilo skrajno neugodno vreme, prišli so kmetje v celih trumah k volitvi, da grebinjskim nemčurjem pokažejo, da oni kot glavni plačevalci v občini hočejo v nji imeti tudi odločilno besedo. Posebna čast in hvala gre kmetomgorjancem iz grebinjskega Kloštra, ki so se tako rekoč polnoštevilno zbrali k volitvi. Volili smo imenitno. Mi črni (tako ime smo od nasprotnikov ta dan sprejeli) dobili smo v III. razredu 72, „rumenjaki“ (nemški nacijonanci) združeni z rudečkarji (socijalisti) komaj 34 glasov; v II. razredu našinci 32, nasprotniki okoli 15 glasov; v I. razredu, kjer je bilo navzočih 16 volilcev, smo tudi dobili večino. Tedaj smo zmagali na celi črti, le v I. razredu je bil izvoljen tudi en nasprotnik, učitelj Oberlacher, in sicer je prišel v odbor kakor Pilat v Credo. Nočemo te stvari bolj natanjko razlagati, ker se nam smili dotični mož; koliko zmirjanja mora prestat zdej od svojih somišljenikov. Nacijonanci namreč po porazu ne zmirjajo naše stranke (saj jim je od tega dné sape zmanjkalo), temveč med seboj se pobijajo, iščejo med seboj izdajalce itd. — mi pa se smejimo v pest. Za župana velike grebinjske

občine bo brez dvoma izvoljen v vsakem oziru izvršten mož, grebinjski cerkveni ključar g. Ellersdorfer p. d. Pikš. Pričakujemo, da bo od sedaj v naši občini druga sapa pihala, kakor do zdaj.

Nemčurji si še v sanjah niso mislili, da na nje čaka tak grozen poraz, in bili so v III. in I. razredu zmage gotovi. Več kakor šest tednov so se pripravljali na boj, večkrat volilne shode pri zaprtih durih imeli in kjer je bila kakšna ženska posestnica, je morala dati njim pooblastilo. Pa vse je bilo zastoj. Še večjo smolo so imeli v tem, da so imeli premalo volilcev, katerim bi bili dali pooblastila. Zato dobi, kdor hoče, v Grebinju ostalih pooblastil dovolj za — stari sir. Mi pa bi bili v III. razredu še lahko za 10 do 12 glasov več spravili vkup, ko bi dotični načinci ne bili prišli prepozno. Da so prišli prepozno, ni bilo se pri takšnjem vremenu čuditi.

Največ usmiljenja vreden je grebinjski doktor Marušič. Kako rad bi bil prišel v odbor, kako je na dan volitve po grebinjskem trgu skakal gor in dol, čez blato in čez kupe snega, da je njegov havelok kakor „luftbalon“ letal! Ta dan za druge (!) reči ni imel časa, ker je moral agitirati, pa vse nič ni pomagalo. Kmetje so se mu glasno smejali, kazajoč s prstom na čelo. Pri volitvi za II. razred, ko je bil poklican v volilno izbo, da bi svoje glasove oddal, je zastoj iskal po žepu svojih glasovnic; zato je letel iz dvorane kakor strel. Da je ta dan nemčurjskim nacijonalcem tekla voda v grlo, spoznaš, ljubi bralec, iz tega, da so se pri volitvi nacijonanci družili s socijalisti, češ: „Tudi mi smo socijalisti.“ Združila se je voda z ognjem, toda brez uspeha. V svoji neumnosti in obupnosti so nemčurji socijalistom na ljubo postavili v III. razredu za kandidata socijal-demokratskega čevljarja Mōne-ja, o katerem nemčurji sami znajo veliko pripovedovati, a le ne dosti dobrega. Kdor se potaplja, se prijema tudi stebila.

Zdej še opazko k besedam grebinjskih nemčurjev: „Tudi mi smo socijalisti“. Kakor je po celem svetu, tako je tudi grebinjskim kričachem gotovo znano, da je glavna tirjatev socijalistov: Premoženje mora biti vsem skupno. (Gütergemeinschaft.) Pričakujemo tedaj zdaj, da bodo grebinjski nemčurji od 7. t. m. naprej socijalisti ne samo v besedi, temuč tudi v dejanju. Krasno bo gledati, ko bodo n. pr. grebinjski poštar s svojim sinom kramarjem, doktor itd. svoje tisočake, blago, hišno opravo itd. na grebinjski trg javno razložili, domače socijaliste poklicali in vse to enakomerno razdelili! Končamo ta dopis z iskreno željo, da bi se vsi slovenski kmetje, posebno pri nas tudi z naprej se zavedali svojih pravic na svojih domačih tleh in bili edini, potem bo tudi za nje prihodnost boljša.

Vrlim slovenskim kmetom gromovita slava! Krepko naprej! Posnemajte ta vzgled tudi po drugih občinah!

Nadaljujejo!

Vladni mlini počasi meljejo, ali pa morda sploh ne. Dr. Körber je sicer zagotavljal, da koroskim Slovincem od njihovih starih pravic ne mara ničesar vzeti in je celo obljubil, da bo dal naše jezikovne odnose preiskati, toda rop se nahaja še vedno v posesti naših národnih nasprotnikov in g. dr. Körber ni še menda nič storil, da bi ga jim iztrgal iz njihovih grabežljivih krempljev in nam vrnil stare pravice. Vsaj dva slučaja iz najzadnjega časa kažeta na to. Dné 3. t. m. bila je v Velikovu kazenska razprava. Tožnik, toženka, vse priče bili so Slovenci; sodnik in zapisnikar znata slovenski; tožnika je zastopal dr. Breje, toženko dr. Mravlag, ki je sam priznal, da zna slovenski, kedar hoče. Kljub temu morala se je razprava vršiti nemški, ker je dr. Mravlag tako zahteval. Dr. Breju se je zopet prepovedalo govoriti slovensko in mu grozilo s kontumaciranjem. Za pravo ilustracijo te posili-nemške razprave pa so poskrbele nekatere priče, ki so slovensko izpovedovale. Njim tega sodnik seveda ni mogel braniti,

toda Bog varuj, da bi dr. Breje slovensko izpovedoval! O ti uboga justica (pravosodje), kako te mučijo tvoji lastni uradniki!

Drugi značilen dogodek pripetil se je dné 9. t. m. pred okrajnim sodiščem v Celovcu. Civilna tožba Slovence zoper Slovence; vsi udeleženci znajo izvrstno slovenski — tudi zapisnikar —, samo zastopnik ene slovenske stranke je Nemeec. Dr. Breje hoče govoriti slovensko, sodnik — rojen Slovenec — mu brani, ga opominja in grozi s kontumacom. Ker se dr. Breje ne uda, mu vzame besedo! Nato začne obravnavati z njegovo stranko; a glej spaka, tudi stranka ne mara odgovarjati nemški. Sodnik: Pa saj jaz vem, da znate nemški. Stranka: Znam, pa ne bom govoril. Sodnik: Vas bom kontumaciral. Stranka (smešno prikima): Le storite, kar se vam zdi prav! Sodnik (nato proti nemškemu zastopniku): S stranko pa ne smem tako postopati (t. j. kakor sem ravnokar z dr. Brejem)! In razpravljalo se je potem slovensko-nemško kakor nekdanj!

Samo da le dr. Breje ne govori v razpravni dvorani slovenski! Tega se ne dopusti za nobeno ceno — kajti potem bi bili zopet na potu do uveljavljenja ravnopravnosti! — Človek se vprašuje vpričo takih dogodkov: Ali nimajo prav nič spoštovanja do sebe in do svojega talarja ti čuvarji pravice, ko proti svojemu prepričanju — to pogosto sami poudarjajo! — pravici tako nečuvno drzno bijejo v obraz?! — Gospode poslance svoje pa ponovno prosimo: Stopite g. dr. Körberju na kurja očesa, da se bo spomnil, da med poštenimi ljudmi obljuba dolg dela!

Čudno!

Sv. Jakob v Rožu, dné 4. decembra 1903.

Danes sem prejel iz Celovca izrezek iz lista „Kärntner Wochenblatt“ sledeče vsebine: „Rožak. O župniku Ražunu. — Tukajšnja okrajna sodnija je slovenskemu hranilnemu in posojilnemu društvu v Št. Jakobu, katerega predstojnik je župnik Ražun, v zadevi tamošnje posojilnice poslala sklep v nemškem jeziku. Drugi dan je ovi sklep prišel nazaj na okrajno sodnijo z opazko imenovanega predstojnika, da uradni jezik posojilnice je slovenski jezik in da uradnih odlokov v nemškem jeziku ne prejema. Okrajno sodišče, ki se v ustmenem in pismenem občevanju strogo ravna po določbah iz leta 1862. in 1882., se v tem slučaju ni čutilo dolžno župniku Ražunu dovoliti izjemo, temveč je ukazalo s pritožbo dné 21. t. m. naznanilo, da je imenovani sklep dobiti pri sodniji, prilepiti na stanovanje društvenega predstojnika Ražuna.“

Čudno! Ali je oficijelni list rožeške sodnije „Kärntner Wochenblatt“ (Isto je prinesla Graška „Tagespost“.) Kaj naj rečem k temu? Ničesar, bo najbolje, misli si pa lahko vsak svoje.

Čudno! Rožeško sodnijo se drzne hvaliti, da se v ustmenem in pismenem občevanju strogo ravna po določbah iz leta 1862. in 1882. Ta je pa res lepa. Kaj pa je bilo pri sodniji v Rožeku dné 29. septembra t. l.? Kaj pa je z nemško rešitvijo slovenske pritožbe z dné 14. oktobra? Kaj pa je bilo tedaj, ko se je in contumacia obravnavalo proti osebi, radi tega, ker je ta oseba govorila slovenski itd. Sevé, to je vse natančno po določbah iz l. 1862. in 1882.!

Zopet čudno, da sodnija v Rožeku se ni čutila dolžno župniku Ražunu dovoliti izjemo. Tako, sedaj pa smo najjasnem. Podpisanemu sodnija ni hotela dati slovenskega odloka, ker to bi bila izjema: tedaj je rožeška sodnija do sedaj vedno izdajala le nemške odloke!! Par vrtic prej pa se ista sodnija hvali, da se v ustmenem in pismenem občevanju strogo ravna po določbah z leta 1862. in 1882. — Znati mora, pravijo Rožani.

Najbolj čudno pa je to, da je rožeška sodnija „ukazala naznanilo, da je imenovani sklep dobiti pri sodniji, prilepiti na stanovanje društvenega predstojnika Ražuna“ — ker niti podpisani niti kdo

drugi ni zapazil, da bi bil na župnišču v St. Jakobu „pripopan“ kakšen sodniški odlok. — Pa naj sodnija le poskusi. Še smo v pravni državi in še se iz Avstrije pravica ni zavsem izselila. Slovenci bodo dobili svoje pravice, če ne v Rožeku, pa kje drugje — in tudi sodnija v Rožeku se bode kmalu čutila ne le poklicana, ampak postavno primorana se strogo ravnati po določbah iz l. 1862 in 1882.

Ražun.

Naše razmere v državnem zboru.

III.

Iz govora g. poslanca dr. Ploj-a.

G. poslanec je kazal na politični položaj, kako Avstrija vedno bolj propada, vsled krivde naše vlade proti Ogerški, in je nadaljeval:

„Mi Jugoslovani posebno občutimo ta zistem ministerskega predsednika Körberja. Čutimo vedno bolj in bolj, da je ministerski predsednik sovražnik Jugoslovanov, kar je posebno pokazal takrat, ko so ob onih dogodkih na Hrvaškem želeli hrvatski in slovanski poslanci spraviti zadevo v državno zbornico. Takrat se je ministerski predsednik pokazal očitnega sovražnika Jugoslovanov in gotovo zaslužil priimek vazala (pajdaša) hrvatskega bana. Naj torej ta zistem vladanja in uprave z nekoliko dejanskih vzgledov natančneje pojasnim.

V prvi vrsti opozarjam na imenovanja uradnikov na jugu države. Le-ta se izvršujejo po načelu, da službena in jezikovna kvalifikacija (spособnost) prosilcev ni edino odločilna, temveč nemška narodnost. (Čujte! čujte!)

Drugi vzgled naj bode postopanje koroških sodišč z ozirom na uporabo slovenskega jezika pri sodnih obravnavah, protokoliranju (zapisovanju) in tako dalje. To je zelo zanimiva točka, ki dokazuje, kako se brez skrbi na Koroškem tepta v zakonih utemeljena pravica slovenskega prebivalstva gledé uporabe materinskega jezika, ki je ob enem tudi deželni jezik.

Na Koroškem se je do zadnjega časa teoretično popolnoma priznavalo, da ima vsak Slovenec pravico, pred sodiščem govoriti v svojem jeziku in da so tudi sodišča dolžna v njegovem jeziku obravnavati. Ako to ni tudi veljalo v praksi (dejanju), je krivo le, da sodniki sploh niso ali pa so samo slabo umeli jezik.

Toda to „teoretično priznavanje“ se je v zadnjem času izpodbilo. Ako se pomisli, da je dobra tretjina koroškega prebivalstva slovenska, je pač praksa, da sme Slovenec v svoji lastni deželi le tedaj rabiti pri sodišču svoj jezik, ako nemščine popolnoma nič ne razume, nekaj abnormalnega (ne-navadnega), kar se bi v kulturni (izobraženi) državi ne smelo zgoditi.

Vsak čas se čuje, da ima slovenska stranka pri koroških sodiščih le tedaj pravico zahtevati, da se vrši obravnava v slovenskem jeziku, ako ona razume samo slovenski. To seveda dá sodniku povod, da slovensko stranko vedno pred vsem vpraša: „Ali razumete nemški?“ Tako se doseže, da povabljenec, katerega je že prihod k sodišču ostrašil, nima poguma, da bi vprašanje zanikal, da rajši potrdi, da razume nemščino, kakor bi zanikal. Nato se seveda nemški zaslišuje, nemški protokolira. Da se stranka v nemščini le težko, morda tudi prav slabo more izraziti, da ne more izpovedati po svoji pravi volji, to je postranska stvar. To vendar ni resno pravno postopanje.

Na ta način se doseže, da se zapisniki sestavljajo skoraj samo v nemškem jeziku in da se razsodbe izgotavljajo tudi le v nemščini. Tako ravnanje nasprotuje pa pisanemu pravu, členu XIX. drž. tem. zakona, § 13. občega sodnega pravilnika, kateri po novem civilnem pravnem redu ni odpravljen, §§ 163. in 189. kazenskega prav. reda in § 4. postopanja v nespravnih zadevah iz l. 1854. (Posl. Orasch: „Koroški Slovenci ne zahtevajo tega, temveč kranjski odvetniki!“) Prosim gospod tovariš: o tem bom tudi še govoril!

Sodniki, ki tako kršijo zakon, se sklicujejo na odlok pravosodnega ministerstva z dne 15. sušca 1862. l., ki naj bi jezikovno vprašanje v področju graškega nadsodišča izključno uravnaval.“

Govornik nato na podlagi odlokov iz l. 1862. in poznejših iz l. 1882. obširneje dokazuje, da je stališče predsedništva graškega nadsodišča in koroških sodnih uradnikov v popolnem nasprotju z določbami državnega osnovnega zakona. Z dvema slučajema, ki sta se dogodila dr. Brejou pri sodišču v Celovcu in Rožeku, in ki sta našim bralcem že znana, osvetli govornik neznosne razmere na Koroškem, zahteva slovenske zmožnih uradnikov, kaže na neuspehe takozvanih slovenskih kurzov ter nadaljuje: „Mislim, da bodeta navedena dva slučajja morda naklonila g. ministerskega predsednika na to, da bo storil v tej zadevi takoj potrebne korake, da se bo dalo zakonu in pravu z ozirom na

uporabo slovensčine pri koroških sodiščih popolno zadoščenje.“

Utrakvistične šole na Koroškem in njih zagovornik.

„Učit. Tov.“ piše: „Slovenski poslanec Grafenauer je pred kratkem v deželnem zboru g. deželnemu šolskemu nadzorniku Palli očital manjvrednost utrakvističnih šol, zlasti pa, da se slovenski otroci ne naučé toliko nemščine, kolikor se je mora zahtevati glede učnega časa. To je istina! Seveda Palla kot glavni zaščitnik dvojezičnih šol ugovarja temu očitanju. To se menda tudi nekoliko strinja z njegovim prepričanjem, ki si ga je po inšpekcijah — seveda na jako površen način — pridobil. Še ni dolgo od tedaj, ko je g. Palla govoril v neki gostilnici te-le pomenljive besede: „Te šole (menil je utrakvistične!) so samo le gledé nemščine imena vredne, v drugih predmetih se nič ne doseže.“ (!) Gosp. Palla je s tem sam izrekel sodbo, da so utrakvistične šole „samo le“ ponemčevalnice in v vsakem drugem oziru — seveda tudi v vzgojnem oziru — za nič!

Pa tudi gledé nemščine ni tako, kakor je g. Palla prepričan. On pozna samo le šolsko mladino, in sicer le bolj nadarjene otroke, ker se pri inšpekcijah le-ti največ vprašujejo. Če otrok ugovarja na nemška vprašanja, še ni poročstvo, da že dobro in dovolj zna nemški. Koliko se mladina v šoli nemščine nauči, bi pokazala statistika odrasle mladine v čisto slovenskih občinah. Če dobro računimo, smemo trditi, da ena sama četrtina šoli odrasle mladine umeva nemške časnike in knjige. Par nemških izrazov blebetati se kdorkoli kmalu nauči, a z razumom čitati ali kako pismo sestaviti je težja reč.

Lahko bi kdo ugovarjal: „Ali ni dovolj, ako se le četrtina otrok nauči nemški pisati?“ Dá, dosti bi bilo, če bi se drugim trem četrtinam otrok, ki tega ne doženó, tudi kaj dalo v življenje na pot. Pa ti so v resnici siromaki na duhu! Ne znajo ne nemški ne slovenski pisati; nekateri samo za potrebo slovenski čitati, kolikor so se naučili pri krščanskem nauku. Tako se „izobražujejo“ koroški Slovenci! Slovenski se v šolah ne smejo učiti, ker bi tako zvedeli, da jim pristuje kot otrokom zvestega avstrijskega národa več pravic, nego jih sedaj „uživajo“.

Nesramnost je za nemško inteligenco, da v XX. stoletju zlorablja šolsko vzgojo v svoje sebične politične namene. In taki ljudje si še prisvajajo ime „kulturonošcev“!

G. Palla vé za vse to; on vé, da se otroci ne učé slovensčine, svojega materinega jezika, in njemu je to po godu; on tudi dobro vé, da se veliko otrok ne nauči niti brati niti pisati, a on se za to tudi ne briga. Skratka: Šolska oblastva v nekdanjem slovenskem Korotanu prav po „očetovsko“ skrbé, da se Slovenci ne poučujejo v materinščini in da se sploh ta na vsak način zanemarija. — Seveda neizobraženo ljudstvo neodkritosrčnim nemčurjem in nemškutarjem rado gre na led in je prav ugodno za njih umazano politiko. Na tak nepošten način se drži dandanašnji nadarjeni národ koroško-slovenski v duševnem suženjstvu! Gosp. deželni šolski nadzornik pa naj premisli sledeča vprašanja: Ali ima ljudska šola le-ta smoter, da se nekaj otrok nauči tujega jezika (v tem slučaju nemškega)? Ali ni v obče za vsakega človeka — posebno za kmetovalca — bolj potrebno, da si pridobi pozitivnih znanstev in da razume vsaj eden književni jezik? Ali ni slab zgled razsodnim ljudem, če višja oblastva važni 1. § državnega šolskega zakona tako zametujejo?

„Res Carinthiacae.“

K temu poglavju piše nam ljubljanski odvetnik nastopno: Vložil sem dne 5. oktobra 1903 v imenu svoje stranke gosp. F. H. iz Ljubljane proti g. F. A. iz Celovca zaradi 20 K spr. pri c. kr. okrajnem sodišču v Celovcu slovensko opominjevalno tožbo.

Dne 27. oktobra 1903 sem prejel od c. kr. okrajnega sodišča v Celovcu nameravano plačilno povelje z dne 7. oktobra 1903 opr. št. M. III. 173/3 in sicer v slovensčini; pripomnim, da se nahaja na tem meni dostavljenem plačilnem povelju opazka: „nasprotno dostavljeno dne 15. oktobra 1903“ zapisana od dotičnega g. pisarniškega uradnika v slovensčini.

Dne 30. oktobra 1903 sem vložil imenom svoje stranke zoper gosp. F. A. pri c. kr. okrajnem sodišču v Celovcu mobiljarno izvršilen predlog — seveda v slovensčini. Na ta svoj izvršilni predlog pa sem dobil dne 7. novembra 1903 od tistega sodišča izvršilno dovolilo z dne 2. novembra 1903 opr. št. E. 2693/3/1 in sicer v blaženi nemščini — od istega sodišča, ki je prvo mojo tozadevno vlogo — opominjevalno tožbo — rešilo slovensko!

To je bil menda nekak odgovor, ali bolj rečeno zaničljiv odgovor na resolucije, sklenjene

na protestnem shodu slovenskih odvetnikov z dne 25. oktobra 1903 v Ljubljani v prid našim bratom-trpinom na Koroškem!

Seveda sem zoper to nemško rešitev slovenskega izvršilnega predloga odločno ugovarjal vložil 9. novembra 1903 nadzorno pritožbo na c. kr. deželno sodišče v Celovcu, vrnil, odnosno isti priklopil dotično nemško izvrševalno dovolilo ter zajejno vso zadevo naznanil višjesodnemu predsedniku v Gradcu in justičnemu ministerstvu na Dunaji, zahtevajoč slovensko rešitev slovenske vloge, pri tem izrecno sklicuje se na člen XIX. državnega osnovnega zakona, na ministersko naredbo z dne 20. oktobra 1850 št. 13.553, na naredbe pravosodnega ministerstva z dne 15. marca 1862 št. 865, z dne 10. oktobra 1866 št. 1861, z dne 5. septembra 1867 št. 8636/9396, z dne 18. aprila 1882 št. 20. 513 ex 1881, z dne 21. julija 1887 št. 12.118, z dne 11. julija 1888 št. 6556, z dne 20. marca 1889 št. 5340 in z dne 24. novembra 1895 št. 20.486, glasom kojih se je proglasila slovensčina za sodni jezik. A glej čuda!

Dne 25. novembra 1903 prejmem od predsedstva c. kr. deželnega sodišča v Celovcu sklep z dne 11. novembra 1903 št. praes. 2917/17/3 te-le vsebine:

„In Erledigung der Aufsichtsbeschwerde, deren Beilage im Anschlusse zurückgestellt wird, teile ich mit, dass ich angesichts der Bestimmungen des für Kärnten massgebenden J. M. Erlasses vom 15. März 1862, Praes. 865, Punct 4, und mit Rücksicht auf den Umstand, dass F. H. ein in Laibach etablirter Geschäftsmann der deutschen Sprache ohne Zweifel mächtig ist — nicht in der Lage bin, die gewünschte Verfügung zu treffen. — Ullelitsch.“

Od višjesodnega predsedništva graškega in pa od justičnega ministra dunajskega pa do danes nisem prejel nikake rešitve — ker se jima menda ne zdi vredno odgovarjati slovenskemu odvetniku, branečemu svoje in svoje stranke postavno zajamčene pravice na Koroškem! Komentarja k temu pač ni treba! Nemška preširnost hoče svoje grabljive roke liki morski polipi raztegniti že na stranke iz Kranjske!

Stvar naših poslancev je, da store temu početju prepotentnih nemških uradnikov — ki škilijo tjekaj čez mejo v neko sosedno državo — imena ne imenujem, ker bi znal inače g. državni pravdnik Vaš cenjeni list zapleniti — že enkrat korenito konec in da pomorejo naši mili materinščini tudi v tužnem Korotanu do že postavno ji zajamčene enakopravnosti in pravice! Naj ostane tukaj strankarski boj v ozadju — skupno na delo!

Dopisi.

Za „Národno šolo“ v Velikovcu. V „Miru“ št. 22., 28. in 43. t. l. izkazani zneski v skupni svóti 6 29 K 44 v. in. odposlani so bili dne 23. oktobra t. l. v korist velikovške šole družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — V zgornji namen so darovali dalje: Č. g. Jožef Sket, spiritual in dušni pastir v samostanu Laab im Walde pri Dunaju 6 K. Pri umeščenju č. g. župnika Mat. Riepl-a dne 26. oktobra v St. Juriju ob Zili zbrani duhovniki 20 K. Gospici Marija Korešnik in Tekla Klančnik v Velikovcu 2 K. Č. g. dr. Iv. Amschl, župnik v Vetrinju, 5 K. Povodom obiskanja „Národne šole“ daroval je č. g. Peter Serajnik, kaplan v Šmihelu nad Pliberkom, 5 kron. Mohorjani v Bilčevsi 9 K. Janez Pečar, župnik p. d. Župnik, kmet na Dješkah, 10 K. Mohorjani v Šent-Danijelu 1 K. Prof. Iv. Hutter namesto venca na grob pokojnega Mart. Štiha 10 K. Kolavdatorji na Martinovo v Goselnivasi pri Dobrlivasi zbrani, ker so morali jesti gos, kojo so zajci izvalili, 13 K 20 vin. Matija Prejnik, delavec v tovarni za mažo v Dobrlivasi, 4 K. Anton Sturm, župnik na Brdi, obljubljenih letnih 20 K. Skupaj 105 K 20 vin. Lepa hvala! Živelii nasledniki!

Celovec. (Občni zbor.) V soboto dné 12. decembra 1903 vršil se je tretji občni zbor I. kor. tamb. društva „Bisernice“. Iz poročila tajnikovega in blagajnikovega povzeti je sledeče: Društvo je imelo ob sklepu društvenega leta 9 ustanovnikov, 27 podpirajočih in 13 izvršujočih članov. Dohodkov je bilo K 231.15, izdatkov K 222.41, ostalo gotovine K 8.74. Društveno premoženje znaša K 424.35. V odbor bili so izvoljeni sledeči gg.: predsednik: Valentin Jug; podpredsednik: Friderik Jakhl; tajnik: Franc Müller; blagajnik: Josip Stergar sen.; odbornika: Emil Jakhl in J. Ravnik; računski pregledovalci: dr. Janko Breje, Tomaž Schrey in Lovro Berdajs. — Gg. podpirajoče člane, kateri članarine za preteklo društveno leto še niso poslali, uljudno prosimo, da blagovolijo to storiti.

Beljak. (Nemška onemoglost in nesramnost.) Nemško geslo: Mi Nemci se bojimo le Boga in nič drugega na svetu, pride zmira bolj ob veljavo in to zlasti na Koroškem, kjer so se začeli grozno bati tudi Slovencev. Ker pa nimajo povsod prilžnosti, poslužiti se v svojo obrambo pesti, si je izmislil nek nemškutarški dopisunček iz Brnce čisto novo sredstvo, namreč denunciacijo ali ovadbo. Stvar je ta: Na Brnci so fantje in dekleta predstavljali igro: „Lokavi snubač“. Novoustanovljeni brnski tamburaški zbor je pri tej priliki vdarjal na tamburico. Povabila so se poslala tudi v Beljak in so se odzvali povabilu: dva posestnika, nekaj slovenskih uradnikov in en diurnist c. kr. ravnateljstva državnih železnic in

nekaj dijakov višje gimnazije. Ne verjamem, da bi pameten človek videl pregreho v tem, da gre kak dijak višje gimnazije gledat na povabilo kako igro, ki jo predstavljajo kmečki fanti in dekleta. Ali nesramni dopisunček je postavil vso stvar v drugo luč in označil to igro in sviranje godbe na domačih slovenskih tleh kot politično agitacijo in s tem hotel doseči, da se uniči slovenski mladini prihodnost, drugi pa da se spravijo ob kruh. Da bi dosegel svoj namen in shladil svoj srd, je naznanil dijake prvič pri ravnateljstvu, vrb tega pa poslal dopis v „Grazer Tagblatt“ in pa „Villacher Zeitung“, v katerem pa piše samo o dijakih in o diurnistu c. kr. ravnateljstva državnih železnic, akoravno so bili tudi uradniki zraven. S tem je hotel doseči, da se dotični diurnist od strani ravnateljstva kar odpusti — ali kaj? To je namreč najnovejšo orožje nasprotnikov: ako mogoče Slovincem uničiti obstanek. Na glas naj mu je povedano: Železnica je c. kr., in kar je dovoljeno Nemcem, mora biti dovoljeno kot avstrijskim državljanom tudi Slovincem, drugače se pa že še kje popraša. Ako hočejo denuncirati Nemci, pa lahko storijo to tudi Slovinci, ki imajo druge vzroke. Navedel je dopisunček v svojem dopisu tudi edinega, slovensko mislečega učitelja na Koroškem. Morda je mislil, da se tudi temu odtrga glava. Naj se dopisunček raje veseli svojega življenja in se pridno uči nemški, da človeku nemščina njegovih dopisov ne ostane v grlu. Porabil je tudi, kar se je naučil od drugih Nemcev, češ, da „nova slovenščina“ ni razumljiva koroškim Slovincem. Kaj pa so govorili naši očetje in pradedi? Ravno tisto slovenščino, katero danes Nemeč „novo“-slovenščino imenuje! — Kakor je ta stvar smešna, vendar kaže tudi značaj Nemcev. Oni kradejo koroškim Slovincem materni jezik, ker jim ne dajo lastnih šol, potem pa hočejo Slovence zasramovati radi svojega jezika. Ali naj vedo, da vsak zaveden Slovenec tudi dobro razume svoj jezik v pisavi in govoru. Kaj panemški kmetje v Mölltalu in Labudski dolini? Ni treba omeniti zgornjih Štajercev in Tirolcev. Ako bi ti ne imeli svojih šol, lepo bi izgledali! To pa je dejstvo, da so ravno slovenski kmetje bistrejšega uma, ker vzlic samo nemških šol znajo slovenski jezik tudi v pisavi bolj kakor pa Nemci svojega. Treba pogledati slučajno kako pismo. Da je pa dopisunček lažnik prve vrste, kaže to, da piše, da so se morali povabiti na predstavo častni gosti, drugače bi imeli prazne stole. Vpraša se, kako to, da pri vstopnini 20 in 40 vinarjev zneso dohodek 56 kron? Napada pa tudi nesramno slovenska dekleta, kar ga kaže v pravi luči. Ne ene besede ni imel proti stvari sami in je bila predstava res tako dovršena, da ni mogoče dobiti kritike, ako ne iz zlobnosti. Zato pa se je spravil na posameznike, katerim bi morda mogel škodovati in s tem dal sam sebi svoje moralno spričevalo. Brnški fantje in dekleta, vi pa bodite ravno po tem napadu spodbujeni in kmalu zopet dajte občinstvu priložnost, veseliti se pri kaki dobri predstavi in sviranju tamburic. Akoravno dopisunček hoče trditi, da stoji občinstvo hladno vam nasproti, bodete se lahko prepričali pri prihodnji priložnosti, da je to gola laž. Omenjeno naj bode še, da je „Villacher Zeitung“ vendar še malo bolj poštena, kakor „Grazer Tagblatt“. Akoravno eden in isti dopisnik, je vendar uredništvo Beljačanke ogledilo neumnost in surovost dopisnika s tem, da je rabila v napisu in nekaterih krajih druge besede. Vprašati pa moramo še dopisunčka, kje so tisti Nemci na Brnci, o katerih govori on? Niti dva nista, mogoče, da je on drugi. In pred tako „mnogobrojnim“ nemškim občinstvom naj se ukloni cela velika vas Brnca, ali morda cela fara? S tem svojim dopisom je pokazal onemoglost za pošteni boj proti nam Slovincem. Heil denuncijant!

Podkloster. Dne 3. decembra okoli 1/2 11. ure predpoludne zgrudil se je sneg raz strehe Grumove hiše ter padel naravnost na popotnika Jan. Galob-a, in ga popolnoma zasul, tako, da so se le samo noge še nekoliko videle. K sreči je bilo nekaj delavcev blizu, ki so ponesrečenega hitro izkopal, ker sicer bi se bil prav lahko pod snegom zadušil, tako pa se mu, razun strahu, katerega je prestal, ničesar hudega ni zgodilo. Pozor tedaj na sneg po strehah, posebno onih, ki so z opeko kriti.

Brnca. (V odgovor nemščurkim gospodom.) Kakor se sploh radi vtikajo nemščurki gospodje v vsako majhno stvar, tako se je zgodilo pred kratkim tudi pri nas. Priredili smo namreč, kakor že znano, dne 22. novembra t. l. veselico, ki je „nemškim“ gospodom seveda trn v peti. Kričali so po časnikih in se skazali prave junake. Pisarili so o nekem „guten Einvernehmen“ med Slovinci in Nemci!! Vedeli bi pa radi, kje je na Brnci pravih Nemcev. Ozirati se moramo največ na nemškutarje, tiste odpadnike, ki si štejejo v čast in dolžnost, svoj narod na vseh straneh zatirati. Tako so hoteli svoje nemško navdušenje pokazati tudi pri tej priliki, pri kateri so pa žalibog pokazali tudi svojo spretnost v laganju. Oh, vi ubogi nemščurki, ki vas hočejo „mit Haut und Haar“

snesti, kakor se izražate v „Villacher Zeitung“. Sploh bi pa ne bilo velike škode, če bi vas res kdo pojedel, ker ste vendar le nekaj takega med nami, kakor ljulika med zrnjem. Ubožci, ki ste hoteli nekatere uničiti, druge zopet očrniti, pa se vam ni posrečilo, ker je, hvala Bogu, vsak pošten človek uvidel vašo lažljivost. Kar se pa tiče ženitbe, pa naznanimo vsem slovenskim devicam, katere so zrelost za omožitev že prekoračile, naj se obrnejo na naše slavno „posredovanje“!!! (Glej: Villacher Zeitung.) Prašamo le še slavne gospode nemškutarje, zakaj se nas fantov ne upajo napasti namesto deklet in takih oseb, ki si ne morejo nič pomagati. S tem kažejo svojo pogumnost!

Brnški zavedni fantje in dekleta.

Št. Jurij ob Zili. (Sneg. — Samomor.) G. urednik, poročal bi Vam že prej, da je pri nas in sploh v celi zilski dolini dne 5. in 6. t. m. zapadlo nad 2 metra snega, a moral sem se popred izkupati izpod snežne odeje. Ves promet se je za nekaj dni ustavil; delavci v bleiberskih rudnikih niso mogli na delo, poslopja so ječala pod preobilno težo, vsaka tovarna žival se je v snegu zgubila, če jo je neusmiljeni gospodar spravil iz bleva. Celo železniški vlak je v snegu obtičal, ker mu je zmanjkalo premogove hrane. Vsled toplega vremena je zdaj padel sneg za polovico skupaj. — Dne 10. t. m. se je 19letni, pri stricu na Dunajn službujoči fant Gabrijel Mihar s samokresom ustrelil, a ni umrl. Še ne izkušeni strelec se je slabo zadel.

Št. Jakob v Rožu. (Poboj.) V nedeljo dne 29. novembra je bilo pri „Orinu“ v Svatnah več železniških delavcev. Ko se je Luka Hamersal, tukaj domač, odpravil proti domu in je vzel svoj klobuk, ga je brez vsakega povoda napadlo več tujih delavcev, ki so menda že celo popoldne popivali po drugih gostilnah. Hamersala so pobili na tla in so mu zadali dve smrtni rani: eno pod rebro, drugo v trebuh. Reveža so odpeljali v bolnišnico v Področici, kjer je v sredo umrl. Ker so ponesrečenca secirali (razparali), zdravnik ni mogel dovoliti, da bi bil prenešen in pokopan na pokopališču pri sv. Jakobu, kakor je želela njegova mati. V petek smo ga pokopali v Področici.

Področica. Na god sv. Barbare je bila v predoru slovesna peta maša. Ker je pot bolj slaba in maša ni bila v cerkvi naznanjena — podjetje je za-njo priložilo še le v pondeljek zvečer — ni bilo toliko ljudstva, kakor lani in predlanskem.

Železna Kapla. (Smrt.) Dne 30. novembra pokosila je neizprosna smrt mlado življenje, 22 let starega Karola Dovjaka. Zavrtna in plazeča pljučnica mu je ugrabila komaj začetno življenje. Kako priljubljen je bil blagi mladenič po vsej Kapli, pričal je njegov sijajni pogreb. Že dolgo ni gledal trg takega lepega pogreba. Ker je bil sam vnet godbenik, spremila ga je kapelska godba tudi na tej zadnji poti v — grob. Kljub slabemu vremenu prihiteli so ljudje od blizu in daleč, da mu izkažejo zadnjo čast. Ob odprtem grobu so se še enkrat oglasili tužni glasovi godal, in potem se je zaprla zemlja nad mladim srcem, ki je veliko skusilo na svetu, ki je pa zadnjič spoznalo staro resnico: „Nemirno je srce človeško, dokler ne počiva pri tebi — o Bog!“

Mohličice. (Še enkrat odgovor „Freie Stimmen“.) Poročevalcu „prostih glasov“ moramo vendar še enkrat razbistriti možgane. V omenjenem listu z dne 25. novembra piše, da je bil pri nas leta in leta mir. Ni res: pač pa vé vsak, da smo si tudi tukaj, kakor drugod, posebno pri volitvah več ali manj bili vedno nasprotni. Dalje trdi nemška in nemškutarška cunjia iz Celovca, da je „Mir“ začel zbadati („štenkati“). Tudi ni res; „štenkati“ prav po svoji nemščurki navadi ste začeli nekateri Mohličani sami s svojim nepotrebim, nepremišljenim nemškim nastopanjem v cerkvi — v popolnoma slovenskem kraju. Če bi bilo nemško petje izostalo, bi tudi „Mir“ ne imel vzroka „štenkati“. Tretjič piše nasprotni list, da se je „Mir“ lagal že v svojem prvem dopisu; zopet ni res; „Mir“ je pisal, da se je pelo nemški, in da se posebno provizorjeva kuharica poteguje za nemško cerkveno petje. Prvo in drugo je res. Toda morebiti se pa ni pelo nemški dne 5. oktobra? Četrtrič pišejo „Freie Stimmen“, da je „Mirov“ dopisnik vedoma pisal neresnico, da je bila umrla žena Slovenka. Pač pa je res, da jo je zamenjal z neko drugo ženo, saj druge nemške kmetice v Mohličah ni. Da je omenjena rajna iz Gorič bila trdna Nemka, to mu je bilo dobro znano. Dvomi pa, da bi ne bila znala nobene slovenske besede, kakor trdi nasprotni poročevalec. Petič hočejo „Freie Stimmen“ ovreči „Mirovo“ trditev, da gosp. učitelj ne nadaljuje tega, kar je začela kuharica; v omenjenem listu pa vendar piše poročevalec, da je on vodil nemško petje ob grobu rajne. Če bi bil g. šolski vodja previden, bi v čisto slovenskem kraju ne sprejel take prošnje od strani moža rajne. Šestič je resnica, da so se pevci res predrznili nemško peti, saj ni „Mir“ pisal, da se niso predrznili. Sedmič ni treba prositi „Mira“ za dovo-

ljenje za nemško petje, ampak poklicano in odločujočo osebo v domači župniji, in če se to ni zgodilo, je bilo nemško petje v čisto slovenski župniji zares predrzno. Povejte mi, g. šolski vodja, kaj bi se zgodilo v čisto nemškem kraju, če bi se tam naenkrat slovensko zapelo v cerkvi ali na pokopališču? To bi mrgolelo psovk in zmirlanja po nemško-židovskih listih, in dotični šolski vodja, ki bi vodil slovensko petje, bi gotovo občutil nemško-nacionalne pesti in druge posledice. Na račun pohlevnih Slovincem se pa sme vse storiti. Osmič tudi ni res, kar pišejo „prosti glasovi“, da „Mirov“ dopisnik ni vedel, kako stojijo razmere v Mohličah, ko je pisal svoj prvi članek; „Mir“ je natančno poročal: „Iz Mohlič se nam poroča, da hoče tamonšnja provizorjeva kuharica . . . . . uvesti v cerkev nemško petje“. Pika. Potem še le sledijo besede: „V resnici se je dne 5. t. m. pelo nemški“. Le „špegle“ vzemite, g. dopisnik, in pokažite mi, kje stoji to, da je ravno imenovano petje dne 5. okt. povzročila kuharica; res pa je, da je ona tudi pela; torej je vendar začela nemško peti. Devetič trdi nasprotni dopisnik, da se z „Mirovim“ poročevalcem večina Mohličanov ne strinja; pač pa je gola resnica, da velika večina naših faranov ne želi in noče v cerkvi tujega petja. „Mir“ se je torej zmotil samo v eni točki. Koliko neresnic in zavijanja pa imajo „Freie Stimmen“? Kdor trezno misli, bo iz omenjenega sam spoznal, da je „Mir“ grajal le nemško petje, vse drugo je postranska stvar. Toliko v pojasnilo razsodnim in nerazsodnim Mohličanom. Sicer se pa v tej zadevi s „Freie Stimmen“ ne bomo več prepirali, so nam premalenkostne.

Šmarjeta pri Telenbergu. (Lov in drugo.) Pri nas vlada velika radovednost radi tega, kdo bo imel prihodnjič v najemu lov velike važenberške občine. Dosedaj ga imajo Velikovčani. Prejšnji občinski odbor je sklenil, da se lov razdeli na posamezne davčne občine in da jo tako lahko licitirajo kmeti. Sedanji občinski odbor, pri katerem pa je večina odbornikov, ki so bili že prej, pa je proti dvema glasoma odbornikov (Štefan in Šimen, Brančurja ni bilo pri seji), in proti namestniku Bajsnekerju sklenil, da dajo lov zopet Velikovčanom, ki so pripravljani dati 200 kron več, kakor prej. Nekateri so se proti temu sklepu občinskega odbora pritožili in sedaj se sliši, da pride lov na licitacijo po posameznih davčnih občinah, kakor je prvokrat bilo sklenjeno v občinski seji. Kmetom ni vse eno, kdo bo pri nas, posebno v tinski in šmiheljski fari, streljal divjačino, ki po nekaterih krajih napravi veliko škodo. Da bi se le uredila stvar tako, da kmečko ljudstvo škode ne bo imelo. — Ni bilo prav, da so pri volitvi šmarješkega in želinjskega krajnega šolskega sveta volili le tiste može, ki so bili prav obema nadučiteljema, občinskima odbornikoma. Sicer pa ob priložnosti posvetimo s prav svetlo lučjo v naše šolske razmere.

Darovi.

Za po povodnji poškodovane v karnalski dolini so nadalje darovali: Prireditelji igre na Brncu po gđc. pl. Kleinmayer-jevi 25 K; gosp. Jožef Schrot, p. d. Bramar v Hodišah, 4 K; skupaj 29 kron; g. Alojzij Knafelc v Beljaku eno posteljno odejo in nekaj fantovske obleke, gosp. J. Žmavc, c. kr. profesor v Kranju, eno moško obleko. Srčna hvala blagim darovateljema. Nadaljne darove sprejema Iv. Hochmüller, uradnik v Beljaku, Hans Gasser-Platz 2.

Pomožni odbor slovenskega omizja v Beljaku je razdelil po g. Hochmüller-ju v nedeljo na Miklavževu, 6. decembra t. l., v Ukvah 800 kil pšenične moke, 2 moški obleki, 5 spodnjih hlač, 2 volnene in eno planinsko moško srajco, 6 parov volnenih nogavic, 1 plašč (havelok), 1 posteljno odejo, 2 kosa kuhinjske posode, nekaj fantovske obleke in 6 kron v denarju. Obdarovanih je bilo 84 posestnikov, 2 užitkarja in 10 gostov, skupaj 96 oseb, oziroma družin.

V Liplaljo vas je poslal pomožni odbor 200 kil pšenične moke, katero je razdelil med ponesrečene g. župan Kovač.

Da delitev ni najprijetnejši posel, to ve vsak, kdor je imel za to priložnost, posebno ker prihajajo k delitvi navadno le ženske. Pri tem pa nekatere ne jemljejo ozira na to, da so trpeli nekateri mnogo več škode kakor drugi, imeti pa hoče vsaka enako. Delilo se je gotovo pravično in ako se je pri tem mnogem številu kdo bolj ponesrečen pregledal, vsaj se lahko oglasi pri odboru in se bode po možnosti pomagalo. Samo da naj so vsi zadovoljni s tem, kar dobijo.

* * *
Izkaz darov za pogorelce v Brieškavasi. Dr. Alojzij Cigoj, prof. bogosl., 4 K. Štef. Bayer, župnik, 5 K. Fr. Božič, kaplan, 5 K. Po uredništvu „Mira“: N. N. v Gospisveti 10 K, o. Sal. Pirc, O. S. B., 10 K. Vesela družba pri Brücklerju v Mostiču 10 K. Župni urad Černeče 12 K. 60 vin. Benediktinec Petino 2 K. Po društvu rdečega križa v Celovcu: kneza Rosenberga oskrb-

ništvo v Žoneku 15 K in gozdarski vodja Hey 5 kron. Rihard Supersberger II. dar 2 K. Županstvo Djekše 20 K. Iz Dobrlevasi po g. Uranšku III. dar 1 K. Župni urad na Djekšah 4 K. Iz Skocijana po g. župniku Mikulušu 20 birnov žita in 8 kron 80 vin.; ravno tako so kmetje iz bistriške, blaške, globaške, dobrlovaške, žitarske, možiške občine darovali mnogo žita in nekaj obleke in perila. — Vsem darovalcem pristréna zahvala! Bog plačaj! Odbor.

Zahvala.

Pomožni odbor slovenskega omizja v Beljaku izreka gospodu Vinko Majdič-u, posestniku valjičnega mlina v Kranju, najsrénejšo hvalo za obilni, domoljubni dar 1000 kil pšenične moke za po vodnji oškodovane v kanalski dolini.

Pomožni odbor.

Novičar.

Na Koroškem.

Pozor na občinske volitve! Zelo pomembno zmago so si pridobili vrli slovenski kmetje pri volitvi za občino Grebinj. Dosegli so jo z neustrašenim, složnim svojim nastopom in ker so prišli na volišče vsi! Rojaki, posnemajte ta lepi vzgled tudi po drugih občinah, kjer se zdaj vrše volitve! Združite se za pošteno slovensko stvar, složno in odločno nastopite in zmaga bo Vaša! — Ne zamudite časa reklamacij! Če potrebuje kdo kakega pojasnila, ali se hoče pritožiti, naj se obrne do našega odvetnika g. dr. Brejca v Celovcu, ki v takih slučajih posreduje brezplačno! — O izidu volitev prosimo hitrih in točnih poročil!

„Der grösste Schuft im ganzen Land, das ist und bleibt der Denunciant!“ Te značilne nemške besede moramo danes obrniti na naše národne nasprotnike, katerim je zlasti zadnji čas postala v borbi zoper nas glavno orožje denunciacija ali ovaduštvo! Dokaz temu sta zopet zadnji dve številki Dobernikovega glasila „Freie Stimmen“. Najprej grde in napadajo nadsodniškega svetovalca Fladunga, ker se ta noče ukloniti nemško-nacijonalnemu terorizmu in se ravna po obstoječih postavah. Dalje pride na vrsto dr. Brejca, ker brez tega imena si liberalne cunje zdaj še misliti ne moremo več! In ker nimajo pisati o njem kaj resničnega, pa vlačijo na dan nesramne laži, katere morajo preklicevati že v prihodnjih številkah. — Nasprotni denuncijanti pišejo o izgredih Slovencev v neki celovski gostilni, denuncirajo pri tem nekatere enoletne prostovoljce, uradnike itd., spravljajo v zvezo s tem dr. Brejca in končno namigavajo kar s — kolom! Govoré o izzivanju itd. — a najlepše je, da so vsi dogodki, o katerih pišejo „Freie Stimmen“, ali čisto izmišljeni, ali vsaj pretiravani! Namen, katerega imajo nasprotni pisarji pri tem, je jasen: Neljube jim Slovence hočejo ovaditi zgoraj, vzeti jim če mogoče kruh; prebivalstvo hočejo naščuvati zoper slovensko družbo in le-to razgnati. In v to jim služi dobro vsak še tako podel pripomoček, v prvi vrsti pa nesramne laži! To vam je orožje nemških junakov, to denuncijantov „čedno“ početje! — V zadnji številki „Freie Stimmen“ napadajo zlasti g. dr. Benkoviča radi njegovega nastopa v Rožeku. Tudi to poročilo je veskoki prepreno z drznimi izmišljotinami. — Iz pisarjenja liberalnih listov se vidi eno: Vse kaže na to, da sodni zapisniki še mokri romajo v liberalno-nacijonalna uredništva, kjer jih potem obdelujejo prav — po svoje. Da bi to moglo koristiti ugledu pravosodja, o tem dvomimo!

Ljubljanska kreditna banka otvori z novim letom v Celovcu svojo podružnico v kolo-dvorskih ulicah št. 18. — Nasprotni listi so novo banko napadli kajpak z vso nesramno svojo silo. Ravno to pa je najboljši dokaz, da je stvar dobra!

Osebné novice. Dne 12. decembra je prišel semkaj g. nadvojvoda Jožef Ferdinand iz Ljubljane ter je tu obiskal 17. pešpolk. — Deželne vlade tajnik, g. dr. Viljem Klebel v Beljaku, je imenovan za c. kr. okrajnega glavarja v Velikovecu. G. pl. Mayerhofer pride iz Velikovca k deželni vladi v Celovec.

Duhovske zadeve. V zadnji številki je med odlikovanimi duhovniki po neljubi pomoti izostalo ime g. Val. Kraut-a, župnika na Brnci, ki je imenovan za kn. šk. duhovnega svetovalca. — Do dne 14. januarja je razpisana prošnja „Virgilienberg“ v Brežah. — Gg. Hugo Klimsch, kaplan v Motnici, in Edgar Klimsch, kaplan v Št. Vidu, sta zapustila našo škofijo. Prvi je odšel v Ameriko, drugi v benediktinski samostan v Admontu. — Č. g. Fr. Muhl, župnik v Št. Lipšu, je imenovan za župnika na Žihpoljah.

Nova hiša se je zrušila. Na Ljubljanski cesti v Celovcu se je dne 7. t. m. zrušila hiša stav-

binskega mojstra Madile, vsled teže snega, ki se je nakupičil na strehi. K sreči še v hiši nihče ni stanoval. Podrtine so zasule cesto, da je promet po njej bil ustavljen. Ranjen je bil samo mizar Dobrovsky, na katerega hišo so se zrušile podrtine ter jo znatno poškodovale. Po mnogih krajih je zadnji sneg zopet napravil veliko škodo po gozdih. — V Trbižu se je vsled teže snega podrla velika veranda pred kolodvorom. Promet od Beljaka do Pontablja je bil dalje časa ustavljen.

Parov Gustl iz Globasnice — bo sedel osem dni in se dvakrat postil! Pri prizivni obravnavi pri deželnem sodišču v Celovcu dne 14. decembra je bil Parov Gustl obsojen na 8 (osem) dni zapora, poostrenim z dvema postoma in poravnavo vseh stroškov, ker je bil razžalil gospoda kaplana Hojnika. Parovega Gustlna je zastopal dr. Asam, gospoda kaplana pa g. dr. Janko Brejca.

Drobiž. Cesar je podaril požarni brambi v Štriholčah pri Velikovecu 200 kron. — Zuano veleposestvo na Humišu pri Grabstanju sta od dose-danje posestnice M. pl. Sternfeld kupila gg. Kunze in Habliček z Dunaja. — Do dne 18. decembra je razpisano mesto šolskega voditelja v Medgorjah. — Novo orožniško postajo dobijo v Žrelecu dne 1. jan. — V Švabeku hudo razsaja davica. — V Logu pri Hodišah je 9letni sin Anton Rainer kmeta p. d. Vrana spravlil svojo roko v mlatilnico. Odrgalo mu je prst, rana pa je bila tako huda, da je fant par dni pozneje umrl. — V Trabenicah pri Vernbergu je sneg, ki je padel s strehe, zasul 13letno Pavlino Spitzer, ki je obležala mrtva.

Po slovenskih deželah.

V Ljubljani prepovedano — v Trstu dovoljeno. V Ljubljani je vlada prepovedala predavanja makedonskih rodoljubov gg. P. Orloveca in L. Stojančeva o Macedoniji. V Trstu pa je ravno to predavanje dovolilo. To je gotovo jako zanimivo, da je v Ljubljani, v slovenski Ljubljani, nekaj nevarno, kar v Trstu ni nevarno! Radovedni smo, kako nam to pojasni dr. pl. Körber. V državnem zboru se je že podala interpelacija v tej zadevi. Res čudni so poti avstrijske vlade!

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Listnica uredništva.

Dopisniku iz Bele: Zelo ste nam ustregli, a v tej številki priobčiti ni mogoče. Oglasite se večkrat!

Velikovec, Škofije, Št. Jurij na Vinogradih, Globasnica: Prihodnjic!

Loterijske številke od 12. decembra 1903.

Linc	58	20	62	8	19
Trst	70	50	3	54	73

NAZNANILA.

Učenca, poštenega in dosti močnega, ki se hoče kolarstva naučiti, sprejme Henrik Türk, kolarski mojster v Podturju, pošta Riegersdorf na Koroškem.

V najem se dá

Kumrovo posestvo v Draščah v Zilski dolini. Stanovanje, 3 sobe, je v pritličju, hlev za 6 goved in 1 konja; njiv čez 2, travnikov blizu 7 oralov, paše 405 sežnjev. Več se izvê pri Ani pl. Genzič. Podklošter. Koroško.

BRUSNICE (Preiselbeeren) zelo fine, s sladkorjem vkuhane, izvrstnega okusa, pošiljatev s 5 kg 6 K 40 v. — **Pravi naravni malinov sok,** gosto s sladkorjem vkuban, 5 kg samo 7 K. — **Kompoti** (vkuhe) za polnjenje krofov in družega peciva itd.; mareličén, jagodov, ribezljév in malinov kompót, se pošiljajo v elegantnih pločevinastih loncih, 4 kg netto, ali več vrst na željo v enem zabojčku za 7 K proti povzetju ali če se denar pošlje naprej. — Za obilo naročbo se priporoča **Bohumil Beneš, Police n. Metuji.** (Česko.)

Kdor ljubi dobro čašico čaja, zahtevaj povsod najfinejši in najboljši čaj sveta

INDRA TEA

Napravljen iz najfinejših čajev Kitajskega, Indije in Cejlona. Pristno le v izvornih zavojih. Zaloge razvidne iz lepakov.

Prodá se lepa kmetija,

ki obsega 36 oralov, 332 sežnjev svetá; med tem je čez 24 oralov gozda, z enonadstropno hišo, gospodarskim poslopjem, obokan hlev, vsa poslopja v dobrem stanu, polje dobro obdelano, na lepem kraju blizu deželne ceste, 3/4 ure od Vetrinja v občini Hodiše. Več povê **Mat. Prosekar,** posestnik v Kotmarivasi, pošta Kotmaravas na Koroškem.

Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu

ima v svoji zalogi in priporoča v naročevanje naslednje tiskovine:

Za občinske urade:

Poselske knjžice vsled poselskega reda za vojvodino Koroško z dne 19. sušca 1874 z dodatkom k poselskemu redu, v slovensko-nemškem jeziku, 8°, 65 strani, vezan izvod 24 vinarjev.

Knjžice za občinske doklade, slovensko-nemške, 100 vezanih izvodov 6 kron.

Postava iz dne 10. roznika 1894. leta, s katero se nadatek ali likof kmetijskih poslov uravná, v slovensko-nemškem jeziku, 100 komadov 4 krona.

Nadatne izkaznice (likofni listi), slovensko-nemški, 100 komadov 1 krona.

Domovinski list, slovensko-nemški, folio, 100 komadov 2 kroni 40 vinarjev.

Spričevalo uboštva, slovensko-nemški, folio, 100 komadov 2 kroni.

Mrtvaški ogledni list, slovensko-nemški, 4°, 100 komadov 1 krona 60 vinarjev.

Prejemni list, slovensko-nemški, 4°, 100 komadov 1 krona 60 vinarjev.

Poziv gledé tožb, slovensko-nemški, 4°, 100 komadov 1 krona 20 vinarjev.

Poziv gledé opravičenj, slovensko-nemški, 4°, 100 komadov 1 krona 20 vinarjev.

Živinoogledni zapisnik, folio, cele pole s poprečnimi črtami, 50 pol 2 kroni.

Živinoogledni list, slovensko-nemški, 4°, 100 komadov 1 krona 20 vinarjev.

Dovoljenje za godbo, folio, 100 komadov 1 krona 60 vinarjev.

Glasovnica za volitev občinskih odbornikov (na barvastem papirju), v slovensko-nemškem jeziku, 4°, 100 komadov 1 krona 40 vinarjev.

Glasovnica za volitev namestnikov v občinski odbor (na belem papirju), v slovensko-nemškem jeziku, 4°, 100 komadov 1 krona 20 vinarjev.

Pooblastila za občinske volitve, slovenska in nemška, folio, 100 komadov 1 krona 60 vinarjev.

Dolžno pismo za posojilnice, 3 strani folio, 100 pol 4 krona.

Za krajne šolske sovete:

Šolska naznanila (Schulnachrichten), slovensko-nemška, folio, 100 komadov 2 kroni.

Vabila k sejam krajnega šolskega sveta, 4°, 100 komadov 1 krona.

Pozivnice zaradi šolskih zamud v smislu §§ 27. do 29. šolske postave z dne 1. prosinca 1870. l., 4°, 100 komadov 1 krona.

Opomin za oglašanje za šolo godnih otrok v smislu § 25. postave z dne 17. prosinca 1870. l., 100 komadov 1 krona.

Mali računar za I. razred ljudskih šol. Navod, kako naj učitelj prvošolce po pripovedih računati uči. Po znižani ceni 1 komad 60 vinarjev, po pošti 10 vinarjev več.

Za župnijske urade:

Mali katekizem, kartoniran iztis 30 vinarjev.

Srednji katekizem, kartoniran iztis 64 vinarjev.

Veliki katekizem, kartoniran iztis 80 vinarjev.

Cecilija. Cerkevna pesmarica, I. in II. del. (Uredil Anton Foerster.) — Velja za ude broširan iztis vsakega dela 1 krono, v 1/2 prt vezan 1 krono 40 vinarjev, v prt 1 krono 80 vinarjev, v 1/2 usnji 2 kroni; za ne ude in po knjigarnah velja broširan iztis 1 krono 40 vinarjev, v 1/2 prt vezan 1 krono 80 vinarjev, v prt 2 kroni 20 vinarjev, v 1/2 usnji 2 kroni 40 vinarjev. Poštneine je plačati za posamezne iztise 30 vinarjev še posebej.

Litanije presv. Srca Jezusovega s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Srcu; 25 komadov 90 vinarjev (po pošti 10 vinarjev več); 50 komadov 1 krona 60 vinarjev (po pošti 20 vinarjev več), 100 komadov 2 kroni 80 vinarjev (po pošti 30 vinarjev več).

Tri božje čednosti, 100 komadov 80 vinarjev, po pošti 1 krona.

Reši dušo! Spomin na sv. misijon, 16 strani, 100 komadov 3 krona, 500 komadov 12 kron, 1000 komadov 20 kron.

Mizarskega učenca sprejme takoj pod ugodnimi pogoji **Andrej Krobath,** mizarski mojster v Radnivasu, pošta Riegersdorf na Koroškem.